

Inbreng verslag van een schriftelijk overleg

De vaste commissie voor Veiligheid en Justitie heeft een aantal vragen en opmerkingen ter beantwoording voorgelegd aan de minister van Veiligheid en Justitie over zijn brief d.d. 17 juni 2014 inzake Termijn indienen klachten seksueel misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk.

De voorzitter van de commissie,
Jadnanansing

De griffier van de commissie,
Hessing-Puts

I.	Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
	<u>Inbreng van de leden van de VVD-fractie</u>	<u>2</u>
	<u>Inbreng van de leden van de PvdA-fractie</u>	<u>5</u>
	<u>Inbreng van de leden van de SP-fractie</u>	<u>5</u>
II.	Reactie van de minister	6

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Inbreng van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie danken de minister voor zijn brief van 17 juni jl. Deze leden wijzen erop dat het seksueel misbruik zoals dat binnen de Rooms-Katholieke Kerk in brede zin sinds 1945 heeft plaatsgevonden, zeer ernstig is geweest en dat vast staat dat de kerkelijke autoriteiten jarenlang geprobeerd hebben dit misbruik te ontkennen, vervolgens de daders in bescherming hebben genomen en niet de vereiste zorg voor de slachtoffers hebben geboden. Ook werd in voorkomende gevallen actief geprobeerd opsporing en vervolging te voorkomen. Er werden tegen daders geen adequate maatregelen genomen waardoor herhaald misbruik niet effectief werd voorkomen. De kerkelijke autoriteiten hebben naar aanleiding van de commotie en na de rapporten van de commissie-Deetman uiteindelijk hun verantwoordelijkheid genomen. Daarbij hebben zij de adviezen van de commissie-(en later de heer)Deetman opgevolgd en uitgevoerd. Ook zijn de door de Kamer aangenomen moties leidraad geweest voor het handelen van de kerkelijke autoriteiten en de door hen ingestelde stichting en de diverse met de behandeling en afhandeling van klachten betrokken commissies. De hulpverlening aan slachtoffers en – in veel gevallen – hun gezinnen is op gang gekomen, waarbij de constante betrokkenheid van de koepel van lotgenotengroepen een zeer belangrijke rol heeft moeten spelen, onder meer door waakzaam te zijn en te wijzen op tekortkomingen in de uitvoering van de afspraken. Voor deze leden staat vast dat deze acties te laat zijn ondernomen en het berokkende leed nooit kunnen wegnemen en in veel gevallen alleen maar (een beetje) kunnen verzachten. Wel moet vastgesteld worden dat de kerkelijke autoriteiten zich uiteindelijk coulant hebben opgesteld. Zo is geen beroep gedaan op verjaring van de klachten, is het feit dat een mogelijke dader al was overleden (waardoor een strafrechtelijke vervolging onmogelijk zou zijn en wederhoor is uitgesloten) niet tegen de klager tegengeworpen en is een geringe bewijslast geformuleerd om tot toewijzing van de klacht en de mogelijkheid van financiële compensatie te komen. Het door voornoemde leden vanaf het begin gekozen uitgangspunt, dat gezorgd moet worden voor het vinden van de waarheid, de erkenning van de feiten en het toegebrachte leed, hulp voor de slachtoffers en hun gezin en de mogelijkheid van financiële compensatie voor de geleden materiële en immateriële schade, is daarmee uitgangspunt geworden van het handelen van de betrokken instanties. Deze leden weten dat het daarbij niet altijd makkelijk en goed is gegaan. Hun contacten met de koepel van lotgenotengroepen de Stichting Koepel Landelijk Overleg Kerkelijk Kindermisbruik (KLOKK), Mea Culpa United, het Vrouwenplatform Kerkelijk Kindermisbruik (VPKK) en individuele slachtoffers hebben problemen in de uitvoering aan het licht gebracht en tevens laten zien dat het nagenoeg onmogelijk is om het berokkende leed te compenseren. Ook is het met name voor de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR) moeilijk gebleken alle 290 bij hen aangesloten ordes en congregaties achter een en hetzelfde beleid te krijgen. Volgens de lotgenotengroepen is daarbij de indruk ontstaan dat de KNR zich de afgelopen jaren als organisatie meer bekommerd zou hebben om de belangen van de aangesloten organisaties en niet overal de leidende rol heeft gespeeld in het oplossen van de problemen met de uitvoering van het beleid. Dat individuele oversten

desondanks hun verantwoordelijkheid hebben genomen, is te prijzen. Helaas is het gevolg hiervan dat slachtoffers met regelmaat in hun verwachtingen van de kerkelijke autoriteiten zijn teleurgesteld.

De leden van de VVD-fractie realiseren zich dat – en hebben dat ook dankzij een uitnodiging om een zitting bij te wonen persoonlijk kunnen vaststellen – de procedure bij de klachtencommissie en de bejegening door de aangeklaagde kerkelijke partij en/of hun juridische vertegenwoordiging niet in alle gevallen heeft kunnen beantwoorden aan de behoeftes van de slachtoffers. Ook is een ongegrondverklaring van de klacht omdat deze niet aannemelijk kon worden gemaakt, voor de betrokkenen moeilijk te verteren. De aan het woord zijnde leden beseffen dat dit tot nieuwe krassen in de ziel van de betrokken slachtoffers kan hebben geleid. Tegelijkertijd is er door middel van de instelling van een contactgroep en geregeld overleg met de slachtoffergroepen hard gewerkt aan het onderling vertrouwen en zijn knelpunten ten aanzien van individuele dossiers opgepakt. De vermeende zwijgplicht is actief door de Bisschoppenconferentie en de KNR opgeheven en er is meermaals een landelijke oproep gedaan alle klachten te melden zodat deze tijdig konden worden meegenomen. Deze leden wijzen erop dat de Kamer heeft aangedrongen op spoedige afwikkeling van alle ingediende klachten. Daarbij is begrijpelijk dat een einddatum – zoals ook geadviseerd door de heer Deetman – wenselijk is zodat de bij de klachtafhandeling betrokken organisaties weten waar zij, onder andere ten aanzien van bezetting, aan toe zijn. Bij de «nulmeting» is die behoefte ook erkend en expliciet geformuleerd. Vervolgens is de einddatum van 1 juli 2014 afgesproken en openbaar gecommuniceerd. Het schrijven van een simpele brief of e-mail is voldoende om de klachten tijdig in te dienen. Daar zijn ook de inspanningen van KLOKK, Mea Culpa United en VPKK op gericht, zo begrijpen deze leden. Zij onderschrijven dat een einddatum om meerdere redenen wenselijk is. Tegelijkertijd maken deze leden zich enige zorgen over wat er dan gebeurd als onverhoopt een klacht na deze termijn wordt ingediend. Zij hebben daarover dan ook enige vragen.

De leden van de VVD-fractie danken de minister voor het feit dat hij bereid is geweest om mede namens de Kamer in dialoog te treden met de kerkelijke autoriteiten om de wensen van de Kamer aan hen over te brengen. Zij zijn erkentelijk voor het feit dat de minister daarmee heeft laten zien dat hij begrip heeft voor het leed dat aan – destijds vaak jonge en weerloze – slachtoffers is toegebracht en dat hij de wens heeft om vanuit zijn positie en met in achtneming van de scheiding tussen kerk en staat maximaal bij te dragen aan al hetgeen zou kunnen worden gedaan om dat leed te verzachten.

Worden na 1 juli 2014 klachten ten aanzien van verjaarde zaken of overleden daders koud afgewezen of kunnen de klagers in ieder geval rekenen op erkenning van de klacht, hulpverlening en eventueel mediation?

Is de minister ervan overtuigd dat de kerkelijke autoriteiten, te weten de Bisschoppenconferentie en KNR, ook na 1 juli 2014 zich rekenschap zullen geven van hun verantwoordelijkheid voor het ontstaan van het leed dat aan slachtoffers is berokkend en dat zij vanuit dat besef bereid zullen blijven om dat leed te erkennen en hulp te bieden, zij het niet door de formele klachten- en compensatieprocedure zoals die van toepassing is op klachten voor 1 juli 2014?

Is de minister ervan overtuigd dat de begrijpelijk voorgenomen afbouw van de betrokken organisaties niet tot gevolg zal hebben dat klachten langzamer of met minder kwaliteit zullen worden afgewikkeld?

Wat is de voorziene einddatum van de afwikkeling van alle klachten die voor 1 juli 2014 zijn ingediend en voor 1 oktober 2014 zijn aangevuld?

Hoe worden de klagers die voor 1 juli 2014 een klacht hebben ingediend, maar deze nog niet hebben aangevuld, gewezen op de voor hen belangrijke datum van 1 oktober 2014?

Hoeveel klachten zijn er tussen 1 januari 2014 en 1 juni 2014 ontvangen? Hoeveel daarvan hadden betrekking op meisjes en vrouwen? Kan de minister verzoeken om een overzicht van de klachten die nog in behandeling zijn?

Acht de minister het met de leden van de VVD-fractie raadzaam dat de kerkelijke autoriteiten bezien of een laatste actie ten aanzien van klachten waarvan de overtuiging bestaat bij de klachtencommissie dat deze realistisch zijn maar waarvan – ook met de lage drempel van de gehanteerde bewijslast – niet kon worden geconcludeerd dat de klacht aanneemelijk was, mogelijk is? Deze leden zouden menen dat ten aanzien van deze klachten een generieke (dus niet op de persoon van de dader) erkenning en mogelijk enige vorm van financiële compensatie naast de vereiste hulpverlening tot de mogelijkheden zou moeten behoren. Zo ja, is de minister bereid bij de kerkelijke autoriteiten hiernaar te informeren en de Kamer op de hoogte te stellen van de voornemens van de kerkelijke autoriteiten op dit punt? Deze leden brengen in herinnering dat de heer Stevens, voorzitter van de klachtencommissie, aan de Kamer heeft laten weten een soortgelijke «slotactie» wenselijk te achten.

Zou het denkbaar zijn dat de na 1 juli 2014 ontvangen klachten in deze slotactie of in ieder geval op dezelfde grondslag worden behandeld ten aanzien van financiële compensatie?

Kent de minister het door KLOKK voorgestelde alternatief voor de sluiting van de klachttermijn waarin wordt geregeld dat de kerkelijke autoriteiten samen met KLOKK en het platform hulpverlening door middel van mediation tot een bevredigende oplossing komen van eventueel nog na 1 juli 2014 ingediende klachten? Zou u zich kunnen voorstellen dat dit op basis van coulance een voor de kerkelijke autoriteiten begaanbare weg zou kunnen zijn, zonder dat daardoor feitelijk een nieuwe volwaardige klachtenprocedure in het leven wordt geroepen al dan niet in combinatie met de slotactie hiervoor genoemd?

Is er ten aanzien van de klachten die voortvloeien uit de problematiek die door de commissie-Samson aan het licht is gebracht ook sprake van een einddatum ten aanzien van de als gevolg van dit misbruik ingediende klachten? Zo ja, welke datum is voorgenomen en hoe wordt omgegaan met klachten van na die datum?

Is er verschil in aanpak tussen de afwikkeling van de klachten in het kader van de commissie Samson en de klachten inzake het seksueel misbruik in de Katholieke kerk, zowel qua aanpak, als de hulpverlening als de hoogte van de compensatie?

De leden van de VVD-fractie vragen ten aanzien van de positie van vrouwen en meisjes, mede naar aanleiding van hun contacten met de hiervoor opgerichte lotgenotengroep VPKK, het volgende. Kan de minister via de kerkelijke autoriteiten komen tot een inschatting van de klachten die vanuit deze groep alsnog zijn ingediend na de media aandacht voor deze specifieke groep en het recente verschijnen van het, ook voor de aan het woord zijnde leden, aangrijpende boek van Hermans en Verhoef «Stil in mij, overleven bij de nonnen»? Kan op basis van de ingediende klachten worden verondersteld dat er nog veel klachten niet zijn ingediend die wel zouden kunnen worden ingediend?

Voornoemde leden merken op dat het VPKK heeft verzocht om een subsidie voor een zogenoemd «oral history project» waarmee de verwerking van het aan de vrouwen en meisjes berokkende leed zou kunnen worden ondersteund. Het is niet aan deze leden om over een zodanig projectvoorstel een oordeel te vellen. Maar acht de minister het denkbaar dat zo'n oral history project naast het hiervoor genoemde boek dat ook «oral history» bevat, wenselijk is en zo ja, is de minister – al dan

niet samen met de collega van Volksgezondheid, Welzijn en Sport – bereid daaraan een subsidie te verstrekken? Deelt de minister wel de mening van de aan het woord zijnde leden dat dit project zowel mannen als vrouwen zou moeten betreffen? Dit project ligt eens te meer voor de hand nu de einddatum van 1 juli 2014 ook door de minister wordt onderschreven en de verwerking van deze slachtoffers dus zonder de formele klachtenprocedure zal moeten plaatsvinden. De leden van de VVD-fractie zijn benieuwd naar de mening van de minister hierover en de financiële mogelijkheden voor de hier bedoelde subsidie.

Inbreng van de leden van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief over de termijn van indienen klachten seksueel misbruik in de Rooms – Katholieke kerk. De minister geeft in de brief aan dat hij tijdens het algemeen overleg van 14 november 2013 aangegeven heeft dat het goed zou zijn om een einddatum te stellen. Deze leden kunnen zich echter niet aan de indruk onttrekken dat er in het veld, onder de slachtoffers en belangenbehartiger van slachtoffers veel onvrede leeft over de huidige sluitingstermijn. Kan de minister aangeven hoe de veegactie eruit gaat zien? Hoe beziet de minister deze situatie?

Daarnaast constateren de leden van de PvdA-fractie dat de minister stelt dat er in ruime mate gelegenheid is geweest voor slachtoffers om zich te melden en hierbij geen onderscheid tussen mannen en vrouwen bestaat. Echter, belangenbehartiger VPKK geeft juist aan dat vrouwen een langere aanlooptijd tot melden nodig hebben. Daarom vragen deze leden of dit gender-aspect door het voorzittersoverleg meegenomen is in het besluit de huidige regeling te sluiten? Kan de minister de Kamer informeren over het aantal klachten na sluiting in andere landen waar soortgelijke regelingen hebben bestaan?

Voornoemde leden vragen hoe de kerkelijke autoriteiten begrippen zoals «compassie met de slachtoffers» en «coulant zijn met de sluitingstermijn» in de praktijk gaan invullen. Op grond van welke criteria worden nieuwe gevallen beoordeeld? Hoe gaan de Bisschoppenconferentie en de KNR mensen die moeilijkheden ondervinden bij het indienen van de klachten faciliteren? Hebben de organisaties hierbij ook oog voor mensen die geen praktische maar juist door emotionele blokkades moeilijkheden ondervinden? Tot slot vragen deze leden of ze erop kunnen vertrouwen dat slachtoffers die zich na 1 juli alsnog willen melden (bijvoorbeeld door eerder genoemde redenen) niet buiten de boot vallen? Zo ja, waarom? Hoe wordt de hulpverlening voor deze groep slachtoffers ingericht? Kan de minister aangeven of mediation een middel is dat ingezet zal worden? Zo nee, waarom niet? Welke middelen zullen dan wel ingezet worden en op welke termijn?

Inbreng van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie erkennen dat er conform de regels is gehandeld. Er wordt door de minister erkend dat iedereen in de gelegenheid moet worden gesteld om een klacht in te dienen, maar gooit per 1 juli toch de deur min of meer dicht. Deze leden vragen, aangezien duidelijk is dat er nog steeds behoefte is vanuit de slachtoffers om hun klacht te melden, wat er op tegen is het meldpunt langer open te stellen? Het betreft hier immers zaken die soms ruim 30 jaar spelen en een taboe zijn geweest. Het misbruik heeft veel impact op het leven van de slachtoffers, of deze zaken nu verjaard zijn of niet. De leden van de SP-fractie zijn van mening dat slachtoffers die problemen hebben met melden, bijvoorbeeld omdat misbruik een groot taboe was en nog steeds is, nog

steeds de kans moeten krijgen om een schadevergoeding te krijgen. Dat is uiteindelijk ook een belangrijk onderdeel van het verwerkingsproces. Hoe staat de minister hier tegenover en deelt hij de mening dat het van groot belang is dat misbruikzaken altijd de kans moeten krijgen om goed afgewikkeld te kunnen worden? Zo nee, waarom niet? Is hij bereid om het meldpunt langer open te houden? Zo nee, waarom niet? In hoeverre zijn er dan andere mogelijkheden voor deze slachtoffers om hun schade te verhalen? Staat de minister er bijvoorbeeld open voor om in te gaan op het door KLOKK aangedragen alternatief, namelijk om meldingen en onderleg over eventuele compensatie voortaan uitsluitend via het KLOKK en Platform Hulpverlening te laten verlopen?

De leden van de SP-fractie vragen of de minister kan aangeven hoe de gesprekken gaan over subsidieverlening aan de Stichting VPKK? Is al bekend of er subsidie zal worden verleend, hoe hoog die subsidie zal zijn en hoeveel procent van hun begroting daarmee wordt gedekt? Indien geen subsidie zal worden verleend, kan dan worden toegelicht waarom niet?

II. Reactie van de minister